

CELKOVÉ HODNOCENÍ

Světové finanční trhy prošly v období od zveřejnění loňské Zprávy o finanční stabilitě značnými výkyvy. Na přelomu května a června loňského roku došlo v návaznosti na signály z amerického Fedu ohledně možného zúžení programu na nákup dluhopisů a následné korekce těchto signálů ke zvýšení volatility dlouhodobých úrokových sazeb. Dočasný nárůst výnosů státních dluhopisů ve vyspělých zemích způsobil citelný odliv kapitálu z rozvíjejících se ekonomik. Od podzimu loňského roku však znovu začala převládat očekávání, že měnové politiky klíčových centrálních bank zůstanou výrazně uvolněné po delší dobu a že i z toho důvodu budou dlouhodobé úrokové sazby ve vyspělých zemích nadále přetrvávat na velmi nízkých hladinách. Na jaře letošního roku pak tato očekávání podpořily náznaky ECB ohledně přistoupení ke kvantitativnímu uvolňování. Finanční trhy eurozóny se výrazně uklidnily, o čemž svědčí postupné snižování výnosů státních dluhopisů periferních zemí k úrovním obvyklým u zemí jádra. Finanční stabilita v eurozóně však zůstává křehká a je silně závislá na opatřeních a příslibech ECB.

Český finanční trh byl výkyvy na globálních finančních trzích rovněž zasazen, nicméně ve srovnání s rozvíjejícími se ekonomikami výrazně méně. Rizika pro finanční stabilitu se i přes nepříznivý vývoj ekonomické aktivity od jara 2013 téměř nezměnila a lze je nadále hodnotit jako převážně nízká. Hlavním rizikem pro český bankovní sektor je potenciální zhoršení kvality úvěrového portfolia v důsledku obnovení nepříznivého vývoje reálné ekonomiky. Jeho zdroje spočívají nejen v možném zhoršení situace v zahraničí, ale i v potenciálním poklesu domácí poptávky. Zdrojem dílčích rizik pro stabilitu bankovního sektoru jsou i některé prvky v připravovaných regulacích EU a ve vytvářených pravidlech fungování bankovní unie. Celý český finanční sektor pak čelí rizikům souvisejícím s udržováním velmi nízkých dlouhodobých výnosů, neboť při své orientaci na dluhopisová portfolia by mohl být nepříznivě ovlivněn volatilitou na dluhopisových trzích.

VÝVOJ V ROCE 2013 A V PRVNÍM ČTVRTLETÍ ROKU 2014

Očekávání ohledně oživení růstu ve vyspělých zemích se v roce 2013 naplnila jen částečně. Americká i britská ekonomika procházela viditelným oživením, což neplatilo pro eurozónu, jejíž ekonomická aktivita celkově mírně klesla. Česká ekonomika se v roce 2013 jen pozvolna dostávala z recese a meziročně se její HDP snížil o necelé jedno procento. Ukazatele za poslední čtvrtletí 2013 a předběžná data za první čtvrtletí 2014 však potvrzují oživení v domácí ekonomice i v eurozóně.

Klíčové centrální banky podobně jako v předchozích letech udržovaly díky absenci poptávkových inflačních tlaků uvolněné měnové podmínky, a to prostřednictvím nízkých měnověpolitických sazeb nebo užíváním nekonvenčních nástrojů. Měnověpolitické sazby ČNB se již od listopadu 2012 nachází na úrovni „technické nuly“, přesto záporná mezera výstupu začala v průběhu roku 2013 přispívat k vytváření silně protiinflačních až deflačních tlaků v české ekonomice. Z toho důvodu přistoupila ČNB k využívání měnového kurzu jako dalšího nástroje měnové politiky. Po zahá-

Vývoj světové i české ekonomiky nenaplnil v roce 2013 očekávání z počátku roku, ke konci roku se však začalo projevovat citelné oživení

Měnové politiky zůstaly uvolněné, ČNB použila k uvolnění měnových podmínek měnový kurz

jení intervencí koruna oslabila a její kurz se udržuje mírně nad hranicí kurzového závazku 27 CZK/EUR. Stávající režim potrvá přinejmenším do začátku roku 2015. Bankovní rada ČNB na svém květnovém jednání vyhodnotila rizika nové prognózy jako mírně protiinflační a ve svém prohlášení k měnovému rozhodnutí uvedla, že se zvyšuje pravděpodobnost pozdějšího opuštění kurzového závazku.

Výkonnost sektoru nefinančních podniků se na konci roku 2013 postupně zvyšovala. Zároveň s tím se ale zvyšovala i diferenciacie jejich hospodářských výsledků, a to jak podle odvětví (např. v souvislosti s pokračujícím poklesem stavebnictví), tak podle velikosti, kdy malé podniky jsou často vystaveny podstatně vyšší finanční zátěži než podniky velké. Posilování exportní orientace české ekonomiky prohlubuje závislost na vývoji ve vnějším prostředí. Nízká úvěrová dynamika v roce 2013 nebyla zapříčiněna sníženou dostupností úvěrů podnikům a lze ji vysvětlit převážně poptávkovými faktory. Došlo k růstu čerpání úvěrů v cizích měnách, které může znamenat vyšší citlivost části podniků na kurzové změny.

Sektor domácností čelil nepříznivé situaci na trhu práce, když v roce 2013 stagnovaly nebo mírně rostly ukazatele míry nezaměstnanosti a reálné mzdy klesaly. Na druhou stranu se domácnostem snižovaly jejich čisté úrokové platby v poměru k hrubému disponibilnímu důchodu, což bylo dáno primárně dalším snížením úrokových sazeb z hypotečních úvěrů. K tomuto snížení přitom došlo i přes mírný nárůst zadlužení českých domácností. Úvěrové riziko domácností vyjádřené mírou defaultu se v roce 2013 mírně snížilo, což by mělo pokračovat i v letošním roce. Zátěžové testy domácností ukazují, že podíl předlužených domácností v loňském roce stagnoval, přičemž tyto tendence by měly pokračovat také v roce 2014.

V průběhu roku 2013 došlo po delším období k obnovení růstu cen rezidenčních nemovitostí. Tento růst byl v mezinárodním měřítku mírný a lze ho interpretovat jako korekci předcházejícího mírného podhodnocení cen bytů. O výraznějším oživení poptávky na trhu rezidenčních nemovitostí nesvědčí ani pokles počtu transakcí na nemovitostním trhu. Nárůst cen se nicméně projevil v mírném snížení dostupnosti bydlení a v dílčím omezení prostoru pro zisk prostřednictvím nákupu nemovitosti jako investice.

Vývoj v roce 2013 byl v českém finančním sektoru převážně pozitivní. Bankovní sektor posílil svou kapitálovou přiměřenost. I přes meziroční pokles zisků je nadále dostatečně ziskový a celkově je dobře připraven na nová evropská regulační pravidla. Objem vkladů navzdory poklesu vkladových úrokových sazeb nadále vzrostl. Díky vysokému objemu vkladů rezidentů je domácí bankovní sektor dlouhodobě nezávislý na zahraničních zdrojích financování. Jeho čistá zahraniční pozice je kladná, ačkoli došlo k jejímu poklesu v důsledku devizových intervencí ČNB. Pojišťovny vykazují také solidní kapitálové vybavení, i když jim stejně jako bankám v roce 2013 poklesl zisk. Fondy kolektivního investování zaznamenaly již druhým rokem zvýšený zájem veřejnosti, v roce 2013 zejména smíšené fondy. Sektor fondů penzijních společností je stabilní,

Finanční situace podnikového sektoru se mírně zlepšila, zůstává ale silně diferencovaná jak podle odvětví, tak podle velikosti podniků

Domácnosti na jedné straně čelily zhoršujícím se reálným příjmům, na druhou stranu pokles úrokových sazeb působil pozitivně na jejich schopnost splácet své závazky

Ceny nemovitostí v roce 2013 mírně rostly a pohybují se blízko svých rovnovážných hodnot

Vývoj ve finančním sektoru byl v průběhu roku 2013 převážně pozitivní, vedl však v některých segmentech k poklesu ziskovosti

avšak vzhledem k nedostatečnému zájmu o účast ve druhém pilíři bude nastavení pravidel jeho fungování pravděpodobně vyžadovat úpravy.

I přes pokles ekonomické aktivity v roce 2013 růst aktiv zaznamenaly všechny segmenty finančního sektoru včetně družstevních záložen

I přes pokračující pokles ekonomické aktivity v roce 2013 došlo z pohledu aktiv finančního sektoru k meziročnímu růstu bilanční sumy napříč všemi jeho segmenty. Prosincové odejmutí licence do té doby největší družstevní záložně znamenalo v absolutním vyjádření meziroční pokles bilanční sumy družstevních záložen, po očištění tohoto jednorázového efektu však bilanční suma segmentu i objem přijatých vkladů dále meziročně vzrostly.

RIZIKA PRO FINANČNÍ STABILITU A HODNOCENÍ ODOLNOSTI FINANČNÍHO SEKTORU

Finanční sektor eurozóny je stabilnější, situace je však nadále křehká kvůli nejistému ekonomickému oživení

Finanční sektor eurozóny je na jaře 2014 stabilnější než před rokem a míra nejistoty by se měla dále snížit po dokončení komplexní prověrky bilancí bank ke konci letošního roku. Zejména díky opatřením a příslibům ECB přestala v loňském roce dominovat finančním trhům v eurozóně smyčka mezi problémy veřejných financí, riziky v bankovních bilancích a slabou ekonomickou aktivitou. Zdroje této smyčky však přetrvávají, neboť se v řadě zemí dále zvyšuje podíl bank na financování rostoucího vládního dluhu a ekonomické oživení je zejména z důvodu vysoké zadluženosti soukromého sektoru velmi křehké. Snižování dluhové zátěže v eurozóně bude i za uvolněných měnových podmínek vleklým procesem kvůli velmi pomalému růstu nominálních příjmů. Za ním v současnosti stojí nejen pomalý růst reálného výstupu, ale také příliš nízká inflace.

Na zahraničních trzích aktiv se zvyšují rizika související s honbou investorů za vyššími výnosy

V roce 2013 globálně posílila intenzita nově vznikajících rizik souvisejících s reakcí finančních investorů na nízké výnosy z bezpečných aktiv. Snahy o dosažení vyššího výnosu se projevují přijímáním zvýšených rizik, v důsledku čehož na některých trzích začaly vznikat zárodky bublin. Vývoj na dluhopisových trzích a na některých nemovitostních trzích vytváří potenciál pro značné úvěrové a tržní ztráty v dalších letech. Současná situace je tak výjimečná kombinací rizik vzniklých v předkrizových letech i rizik vznikajících nově v souvislosti s honbou za výnosy. Centrální banky a dohledové autority tak čelí úkolu, jak zabránit opětovnému poklesu poptávky a propadu ekonomik do deflační pasti a zároveň předejít nadměrnému přijímání rizik na finančních trzích. Českých aktiv se dopady honby za výnosy zatím týkají v relativně malé míře. Riziku poklesu poptávky a deflace ČNB aktivně čelí prostřednictvím využití měnového kurzu jako nástroje měnové politiky, která tak přispívá ke stabilitě finančního systému.

V české ekonomice bude v roce 2014 pokračovat oživení, které v roce 2015 získá na síle

Podle květnové prognózy ČNB vzroste v roce 2014 HDP o 2,6 % díky zrychlení ekonomického růstu v zahraničí, uvolněným domácím měnovým podmínkám a v menší míře i vlivem fiskálního impulsu. V roce 2015 s výrazným přispěním expanzivnější fiskální politiky růst dále zrychlí na 3,3 %. Ukazatele hospodaření nefinančních podniků, které jsou důležité pro další vývoj jejich úvěrového rizika, se začaly zlepšovat již ke konci roku 2013. Situace na trhu práce, která určuje úvěrové riziko domácností, se významnějilepší až v roce 2015, kdy zrychlí mzdová dynamika a začne klesat nezaměstnanost.

Rizikem pro oživení české ekonomiky je kromě případného obnovení nepříznivého vývoje v zemích obchodních partnerů také zhoršení v oblasti domácí poptávky. V roce 2013 posílily náznaky toho, že výše finančních přebytků vytvářených podniky a domácnostmi může při snižujícím se vládním deficitu vést k výpadkům v domácí poptávce. Používání měnového kurzu jako nástroje měnové politiky a oslabení koruny riziko nesouladu mezi očekávanou hodnotou budoucích příjmů a výdajů v ekonomice významně oslabilo. Přesto je nezbytné signály ohledně intenzity tohoto rizika v nejbližších čtvrtletích pozorně vyhodnocovat.

Vnější bilance ČR se i v roce 2013 vyvíjela převážně příznivě. Hrubý zahraniční dluh domácí ekonomiky vůči HDP sice vzrostl z 51 % na 57 %, podílel se na tom ale statistický efekt slabší koruny. Krytí zahraničního dluhu zahraničními aktivy bank se naopak zvýšilo ze 70 % na 78 %, a to zejména v důsledku zvýšení devizových rezerv ČNB. Pokračovalo zvyšování čistého zahraničního zadlužení vlády, přičemž jeho další růst by se mohl stát v delším horizontu zdrojem systémového rizika. Podíl vládního dluhu na HDP se udržuje na úrovni 46 %, na niž pravděpodobně setrvá i v nejbližších letech. Současná fiskální situace ČR je udržitelná a nepředstavuje aktuální hrozbu pro finanční stabilitu.

Ceny rezidenčních nemovitostí se v současnosti nachází blízko svých rovnovážných hodnot. V souladu s předpoklady o vývoji makroekonomického prostředí lze do budoucna předpokládat mírné nárůsty cen rezidenčních nemovitostí a další zvýraznění diferenciace mezi regiony. Prostor pro výraznější cenový nárůst bude tlumen pomalým růstem příjmů domácností i zhoršujícími se demografickými charakteristikami. Vzhledem k umírněnému růstu úvěrů na bydlení a již zmíněnému klesajícímu počtu transakcí na nemovitostním trhu není hrozba významnější cenové bubliny v současné době aktuální. V segmentu komerčních nemovitostí došlo k obnovení investiční aktivity, které ovšem zatím není příliš podloženo zlepšováním fundamentálních faktorů jejich cen. Zvýšení investiční aktivity je taženo především zahraničními subjekty a může odrážet i honbu za výnosem. Potenciální dopad výkyvů v tomto segmentu na český finanční sektor je malý.

Déletrvající období velmi nízkých výnosů ze státních dluhopisů vyspělých zemí může vést k honbě za výnosem i na těchto trzích. Takové chování se může odrazit v neadekvátním vychýlení cen státních dluhopisů ostatních zemí a dalších aktiv jako jsou například rizikovější podnikové dluhopisy. Náhlá změna tržního sentimentu může způsobit skokové přecenění dotčených aktiv a s tím spojené tržní ztráty. V případě, že by přehodnocení rizik proběhlo neočekávaně a rychle, mohlo by dojít k vlně výprodejů a krizi tržní likvidity. Pravděpodobnost takového scénáře je však velmi nízká, neboť působí fundamentální faktory, v jejichž důsledku mohou dlouhodobé úrokové sazby setrvávat na historicky nízkých úrovních po delší dobu.

Přetrvává riziko vzniku nedostatečné poptávky v důsledku finančních přebytků domácností a podniků

Vnější bilance ČR ani vývoj veřejných financí nevytváří krátkodobá rizika pro finanční stabilitu

Riziko vzniku nadhodnocení cen domácích nemovitostí je poměrně nízké

Orientace investorů na výnos zvyšuje riziko nadhodnocení některých státních a korporátních dluhopisů

Rizikem pro bankovní sektor je potenciální obnovení recese vedoucí k citelnému růstu úvěrových ztrát a poklesu ziskovosti

Rizika pro bankovní sektor pramení z potenciálního ekonomického zpomalení vedoucího k nárůstu úvěrových ztrát a k významnému poklesu ziskovosti bankovního sektoru. Již druhým rokem také dochází k mírnému meziročnímu poklesu úrokového zisku. Tento vývoj lze v prostředí nízkých úrokových sazeb očekávat i v následujících letech. *Základní scénář* předpokládá pokračování meziročního poklesu úrokového zisku o zhruba 5 %.

Úvěrové riziko zůstává zvýšené a v nejbližší době nelze očekávat jeho významný pokles

Úvěrové riziko v bankovních bilancích zůstává nadále zvýšené. Podíl úvěrů v selhání na celkových úvěrech rezidentům se v průběhu roku 2013 mírně snížil, naopak se ale mírně zvýšil objem úvěrů v selhání pro úvěry poskytnuté nerezidentům. I přes zlepšující se makroekonomické prostředí nelze v nejbližší době očekávat významnější pokles úvěrového rizika, a to i z toho důvodu, že některá odvětví zůstávají v útlumu a u části podniků se zhoršují finanční ukazatele a klesají finanční rezervy.

Některé ukazatele naznačují, že úroveň úvěrového rizika by se mohla v případě nepříznivého vývoje reálné ekonomiky skokově zvýšit

Zvýšenou úroveň úvěrového rizika naznačují i další doplňkové ukazatele. Nadále se zhoršuje kvalita portfolia úvěrů v selhání a pokračuje migrace do rizikovějších podkategorií úvěrů v selhání. V rámci úvěrů v selhání klesá podíl úvěrů bez faktického prodlení a pokračuje nárůst úvěrů, které jsou v prodlení se splácením více než tři měsíce. V bilancích bank existují úvěry klasifikované jako bez selhání, ačkoli některá z bank úvěry vůči stejnému klientovi již považuje za úvěr v selhání. Trendový pokles rizikových vah bankovních expozic zároveň nelze v plném rozsahu vysvětlit odklonem od rizikových expozic. V případě horšího než očekávaného vývoje reálné ekonomiky by se tak úvěrové ztráty mohly významně zvýšit.

Úroveň krytí úvěrů v selhání opravnými položkami nemusí být z agregátního pohledu dostatečně obezřetná

Určité riziko může představovat i současná úroveň krytí úvěrů v selhání opravnými položkami. Ta je v posledních letech téměř neměnná, a nemusí tak plně korespondovat se zhoršující se strukturou úvěrů v selhání. V obezřetnosti bank při krytí úvěrů v selhání existují napříč sektorem významné rozdíly.

Koncentrace domácích státních dluhopisů v portfoliích bank, pojišťoven a fondů penzijních společností je nadále významná

Podíl domácích státních dluhopisů na celkových aktivech bank, pojišťoven a fondů penzijních společností se meziročně mírně snížil. Propojenost finančního a vládního sektoru však zůstává nadále významná. Současné výnosy z českých státních dluhopisů jsou vzhledem k jejich fundamentálním faktorům velmi nízké, se změnou tržních očekávání by se ale vývoj na finančních trzích mohl náhle obrátit, což by u dluhopisů vedlo k poklesu cen. Tento vývoj by následně měl negativní dopad na ziskovost finančních institucí. Pokud by ČNB v dalším období vyhodnotila rizika spojená s držbou svrchovaných expozic jako systémová, mohla by vůči bankám postupovat podle aktualizované úpravy Pilíře 2 ve smyslu posuzování rizika koncentrace nebo přistoupit k aplikaci kapitálové rezervy k systémovému riziku.

Rok 2013 byl z pohledu segmentu družstevních záložen nepříznivý, segment nadále zůstává rizikový, což by měly změnit připravované legislativní návrhy

Rok 2013 byl z pohledu segmentu družstevních záložen nepříznivý. Jedné instituci bylo odňato povolení působit jako družstevní záložna, jedné instituci pak byla pozastavena možnost přijímat nové vklady a byly omezeny některé její další činnosti. Z agregátního hlediska zůstává segment

družstevních záložen v porovnání s bankami více rizikový. Podíl úvěrů v selhání na celkových úvěrech meziročně výrazně vzrostl, a to o 9 p.b. na téměř 23 %. ČNB se situací v segmentu družstevních záložen zabývá a ve spolupráci s Ministerstvem financí připravila návrh legislativních změn, které povedou ke snížení rizikovosti tohoto segmentu.

V návaznosti na výše identifikovaná rizika byla standardně hodnocena odolnost domácího finančního systému pomocí zátěžových testů bank, pojišťoven a penzijních společností za použití *Základního scénáře* budoucího vývoje a zátěžového scénáře *Evropa v deflaci*. *Základní scénář* představuje vývoj, který považuje ČNB za nejpravděpodobnější. Zátěžový scénář, jehož pravděpodobnost je naopak velmi nízká, zachycuje riziko dlouhotrvajícího a výrazného poklesu domácí ekonomické aktivity, který je zapříčiněn nepříznivým vývojem v zemích EU a nízkou zahraniční poptávkou. Dlouhotrvající nepříznivá ekonomická situace se projeví vyčerpáním finančních rezerv jak domácností, tak nefinančních podniků a zapříčiní výrazné zhoršení jejich schopnosti splácet své dříve přijaté závazky, což způsobí bankovnímu sektoru značné úvěrové ztráty. Tento scénář je v citlivostních analýzách doplněn o další šoky, např. o odpisy pohledávek za zadluženými zeměmi EU nebo pád největších dlužníků každé banky. Zátěžový scénář rovněž předpokládá výrazný nárůst dlouhodobých úrokových sazeb, v jehož důsledku vzniknou u finančních institucí ztráty z titulu tržního rizika.

Provedené zátěžové testy dokládají, že bankovní sektor zůstává i v silné recesi doprovázené deflací vysoce odolný vůči scénářům nepříznivého vývoje. Zatímco *Základní scénář* předpokládá mírný pokles úvěrového rizika, nepříznivý vývoj ve scénáři *Evropa v deflaci* by znamenal mimo jiné více než trojnásobné zvýšení úvěrových ztrát bankovního sektoru na tříletém horizontu testů. Bankovní sektor však disponuje vysokým kapitálovým polštářem, který umožňuje absorbovat výrazné negativní šoky a udržet celkovou kapitálovou přiměřenost sektoru dostatečně nad 8% regulační hranicí i v případě takto nepříznivého scénáře. Banky obstály také v zátěžovém testu likvidity. Rovněž sektor pojišťoven vykázal díky svému vysokému kapitálovému polštáři dostatečnou míru odolnosti vůči nepříznivému vývoji. Sektor penzijních společností zůstává citlivý vůči růstu výnosů držených cenných papírů a v případě budoucího skokového růstu výnosů by musel pravděpodobně navýšit kapitál.

SYSTÉMOVÉ RIZIKO A MAKROOBEZŘETNOSTNÍ POLITIKA

Domácí finanční sektor se v současné době nachází ve fázi finančního cyklu, kterou lze označit za fázi mírného úvěrového oživení. Úvěrová kapacita bankovního sektoru není omezena nedostatkem bilanční likvidity či kapitálu, absence nezdravě optimistických očekávání související s oslabenou ekonomickou aktivitou však nevytváří podmínky pro silnou úvěrovou aktivitu a přijímání nadměrných rizik. Úvěrová dynamika zůstává celkově utlumená, i když ke konci roku 2013 se s ekonomickým oživením začala zrychlovat. Transpozice směrnice EU o kapitálové přiměřenosti CRD IV do českého právního řádu prostřednictvím novelizace zákona o bankách, ke které dojde v průběhu letošního roku, otevírá prostor pro využití proticyklické kapitálové rezervy. Podle analýz ČNB nicméně finanční cyk-

Domácí finanční systém byl v zátěžových testech vystaven velmi nepříznivému vývoji spojenému s návratem silné recese

Banky a pojišťovny jsou dle provedených zátěžových testů odolné vůči nepříznivému vývoji, penzijní společnosti však vykazují vysokou citlivost vůči případnému úrokovému šoku

Finanční cyklus se v české ekonomice nachází ve fázi mírného oživení

Nedochází k dalšímu uvolňování úvěrových standardů bank a snižování rizikových marží, úrokové podmínky působí výrazně proticyklicky

lus v ČR prozatím nevstoupil do fáze rychlého vzestupu a stanovení nulu-
lové sazby této rezervy tak v současné době není potřebné.

Vzhledem ke zvýšené úrovni úvěrového rizika lze za pozitivní označit skutečnost, že nedochází k uvolňování úvěrových standardů bank. Zároveň došlo k zastavení poklesu marží z nově poskytovaných úvěrů. To lze hodnotit jako stabilizující vývoj, neboť v předchozích dvou letech se marže snížily na úroveň, které nemusely být vždy konzistentní s odpovídajícím oceněním úvěrových rizik. Nízká úroveň úrokových sazeb z bankovních úvěrů se promítla do absolutního poklesu placených úroků, což působí proticyklicky prostřednictvím příspěvku k poklesu nákladů na obsluhu dluhu podniků i domácností.

Propojenost mezi finančními institucemi se zvyšuje, stejně tak jako podobnost bankovních portfolií

Zdrojem strukturální složky systémového rizika jsou přímé a nepřímé vazby mezi jednotlivými segmenty finančního trhu. Nepřímé vazby, které vznikají prostřednictvím expozic vůči stejným sektorům, meziročně mírně klesly z titulu snížení expozic jednotlivých segmentů vůči vládnímu sektoru. Tato vazba však nadále zůstává v domácím finančním sektoru významná. V roce 2013 dále vzrostla vzájemná podobnost bankovních portfolií, která odráží strukturu expozic bank vůči všem sektorům ekonomiky. Přímé vazby, jejichž zdrojem jsou vzájemné expozice uvnitř finančního sektoru, se v roce 2013 zvýšily především mezi bankami a subsektorem ostatních finančních zprostředkovatelů. Strukturální složku systémového rizika tlumí robustní likvidita bankovního sektoru. V roce 2013 došlo k dalšímu nárůstu podílu rychle likvidních aktiv na celkových aktivech i na klientských vkladech. Pokračoval ale nárůst podílu závazků splatných na požádání na celkových závazcích, čímž se zvýšila splatnostní transformace.

ČNB sleduje rizika spojená s nemovitostními expozicemi a bude legislativně prosazovat makroobezřetnostní nástroje pro případné tlumení úvěrové expanze

Stabilizace trhu nemovitostí a související zlepšení prodeje bytů z rezidenčních developerských projektů v roce 2013 vedly ke snížení podílu úvěrů v selhání v sektoru developerů. Pozitivní vývoj především na domácím trhu komerčních nemovitostí však může být narušen případnou korekcí nerovnováh na evropských trzích nemovitostí a s tím souvisejícím odchodem zahraničních investorů z českého trhu. Pro případ přehřívání trhu jak rezidenčních, tak komerčních nemovitostí bude ČNB legislativně prosazovat a používat obezřetnostní nástroje, které jsou schopny tlumit případnou budoucí nadměrnou úvěrovou expanzi. Mezi tyto nástroje patří především sektorově specifické rizikové váhy použitelné v rámci CRD IV/CRR, a dále pak kvantitativní limity podílu výše úvěru a hodnoty zastavené nemovitosti (LTV) doporučené ESRB.

ČNB považuje za nezbytné, aby banky postupovaly obezřetně nejen při svých úvěrových aktivitách, ale i při následné klasifikaci úvěrů a tvorbě opravných položek

Tuzemské banky jsou schopny dosahovat přiměřené míry ziskovosti i v nepříznivém makroekonomickém prostředí, k čemuž přispívá i jejich schopnost získat zdroje za poměrně nízkou cenu. Pokračování této příznivé situace vyžaduje udržení vysoké důvěry veřejnosti a investorů ve stabilitu českého bankovního sektoru. I vzhledem ke zhoršování struktury úvěrů v selhání je nezbytné, aby banky postupovaly obezřetně jak při svých úvěrových aktivitách, tak při následné klasifikaci úvěrů a tvorbě opravných položek.

Transpozice směrnice EU o kapitálové přiměřenosti CRD IV opravňuje ČNB nastavit požadavky na domácí banky také v závislosti na jejich systémové významnosti. Jakkoli český bankovní sektor v současnosti nečelí žádnému akutnímu riziku, a není tak ani zdrojem rizika pro stabilitu celého finančního sektoru, dlouhodobé strukturální znaky českého finančního a ekonomického systému vedly ČNB k rozhodnutí zavést regulaci bankovního kapitálu podle systémové významnosti ihned po vzniku tohoto mandátu. Ze spektra kapitálových rezerv, které CRD IV nabídla, se pro tento účel v současných podmínkách českého bankovního sektoru jako nejvhodnější jeví využití tzv. kapitálové rezervy ke krytí systémového rizika. Analýzy ČNB ukazují, že plnění této rezervy je třeba vyžadovat konkrétně u čtyř systémově nejvýznamnějších bank. Příslušné banky byly o tomto záměru informovány už ve druhé polovině roku 2013.

Plnění rezervy ke krytí systémového rizika společně s plněním bezpečnostní rezervy, které budou podléhat všechny banky, bude ČNB moci vyžadovat ihned po přijetí příslušné legislativy. Banky, které budou předmětem dodatečných kapitálových požadavků, nicméně již nyní disponují kapitálem ve výši přesahující tyto nové požadavky. Banky tak nebudou nuceny kapitálovou přiměřenost urychleně navyšovat. Nově zaváděné kapitálové požadavky by proto neměly negativně ovlivnit jejich schopnost a ochotu poskytovat úvěry a tím nepříznivě ovlivnit domácí ekonomiku.

ČNB je připravena zavést zvýšené požadavky na kapitál systémově významných bank

Dodatečné kapitálové požadavky nevyvolají potřebu urychleně navyšovat kapitálovou přiměřenost